

Ορισμοί-περιεχόμενο-φορείς της χωροταξίας

- Στέλλα Κυβέλου, Επίκουρη καθηγήτρια
- ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2009

Ορισμοί - περιεχόμενο-φορείς της χωροταξίας

- Η *χωροταξία*, όρος γερμανικής προέλευσης που χρησιμοποιείται στην Ελλάδα για να δηλώσει τον «*χωρικό προγραμματισμό και σχεδιασμό*», τόσο ως κυβερνητική δράση όσο και ως συγκροτημένος επιστημονικός κλάδος στον ακαδημαϊκό χώρο, εμφανίζεται μόλις μετά το 1950.

Ορισμοί-περιεχόμενο της χωροταξίας

- Παρόλο ότι η χωροταξία έχει θεσμοθετηθεί στον ακαδημαϊκό χώρο ήδη από το 1953, ορισμένοι ερευνητές έχουν αμφισβητήσει τη δυνατότητα συγκρότησης μιας γενικής θεωρίας της χωροταξίας (Friedman, 1964 και Friedman, Hudson, 1974).
- Δυσκολία καθορισμού του γνωστικού αντικειμένου

Ορισμοί (1)

---

1. Γενικός ορισμός:

Οργάνωση του χώρου μέσω κυρίως της υλοποίησης υποδομών

2. Κλασικός ορισμός για την χωροταξία στον 20ό αιώνα :

η δημόσια βούληση (δράση, πρακτική) να οργανωθεί η οικονομική και ανθρώπινη γεωγραφία ενός χώρου θεωρούμενου σύμφωνα με μια **ισορροπημένη ευταξία** (διευθέτηση) λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα προϋπάρχοντα δεδομένα όσο και τα ειδικά εμπόδια (φυσικά, ανθρώπινα, οικονομικά) σ' ένα τόπο.

Η τάξη αυτή επιδιώκεται προκειμένου οι ανθρώπινες λειτουργίες και σχέσεις να ασκούνται με τον πιο αποτελεσματικό, οικονομικό και αρμονικό τρόπο.

Ορισμοί (2)

3. **Μεταμοντέρνα προσέγγιση της «χωροταξίας» ή της «ανάπτυξης του χώρου» (spatial/ territorial development) :** τα μέσα και οι διαδικασίες που τίθενται σ'εφαρμογή από τις δημόσιες αρχές και τους χωρικούς δρώντες έτσι ώστε να καταστήσουν την θεωρούμενη «χωρική ενότητα» (territory, territoire) ανταγωνιστική μέσα σε μια κοινωνία όλο και περισσότερο παγκοσμιοποιούμενη.
4. **Τέλος με την έννοια της «βιώσιμης ανάπτυξης» ο ορισμός της χωροταξίας εμπλουτίζεται και αναδιαμορφώνεται προσλαμβάνοντας όλο και περισσότερο τον χαρακτήρα μια διαχείρισης των «χωρικών ενοτήτων» (territorial management, Guigou, 2000)**

Ορισμοί (3) : Η έννοια της χωρικής ενότητας (territoire)

- «η έκταση ενός χώρου οικειοποιούμενου / διευθετούμενου από ένα άτομο ή από μια κοινότητα»
- « ένας οριοθετημένος χώρος πάνω στον οποίο ασκείται η εξουσία ενός κράτους ή μίας τοπικής αρχής» (χωρική ενότητα σε επίπεδο δήμου, νομού ή περιφέρειας)
- Σε κάθε περίπτωση η έννοια της χωρικής ενότητας δεν είναι μόνο χωρική, αλλά εμπεριέχει μια χρονική διάσταση αντίληψης και οικειοποίησης ενός χώρου.
- Στην χωροταξία πλέον συνήθης «χωρική ενότητα» είναι αυτή του κράτους (εθνικό επίπεδο)

Ορισμοί-περιεχόμενο της χωροταξίας

- Στην Ελλάδα, οι εννοιολογικές προσεγγίσεις και η αντίστοιχη ορολογία γύρω από την χωροταξία και την πολεοδομία ή το χωρικό σχεδιασμό (spatial planning) δεν έχει αναπτυχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό και δεν έχει υπάρξει μέχρι σήμερα μια συστηματική καταγραφή και μελέτη των όρων που χρησιμοποιούνται

Ορισμοί-περιεχόμενο της χωροταξίας

- Αυτό οφείλεται τόσο στη μικρή σχετικά περίοδο ανάπτυξης αυτών των επιστημονικών και τεχνικών κλάδων θεωρώντας ως αρχή την μεταπολεμική περίοδο, σε αντίθεση με τις ευρωπαϊκές και βορειοαμερικανικές χώρες στις οποίες αναπτύχθηκαν από τις αρχές του αιώνα μας, όσο και σε γενικότερες διεπιστημονικής φύσης αγκυλώσεις που οφείλονται εν πολλοίς σε συντεχνιακές λογικές.

Ορισμοί-περιεχόμενο της χωροταξίας

- Για το λόγο αυτό, παρατηρούμε να γίνεται χρήση αδόκιμων όρων που προκαλούν εννοιολογική σύγχυση και δυσκολεύουν την επικοινωνία μεταξύ των επιστημόνων του ίδιου κλάδου αλλά και τη διεπιστημονική συνεργασία και έρευνα (Μπεριάτος, Ποζουκίδου, 2007)

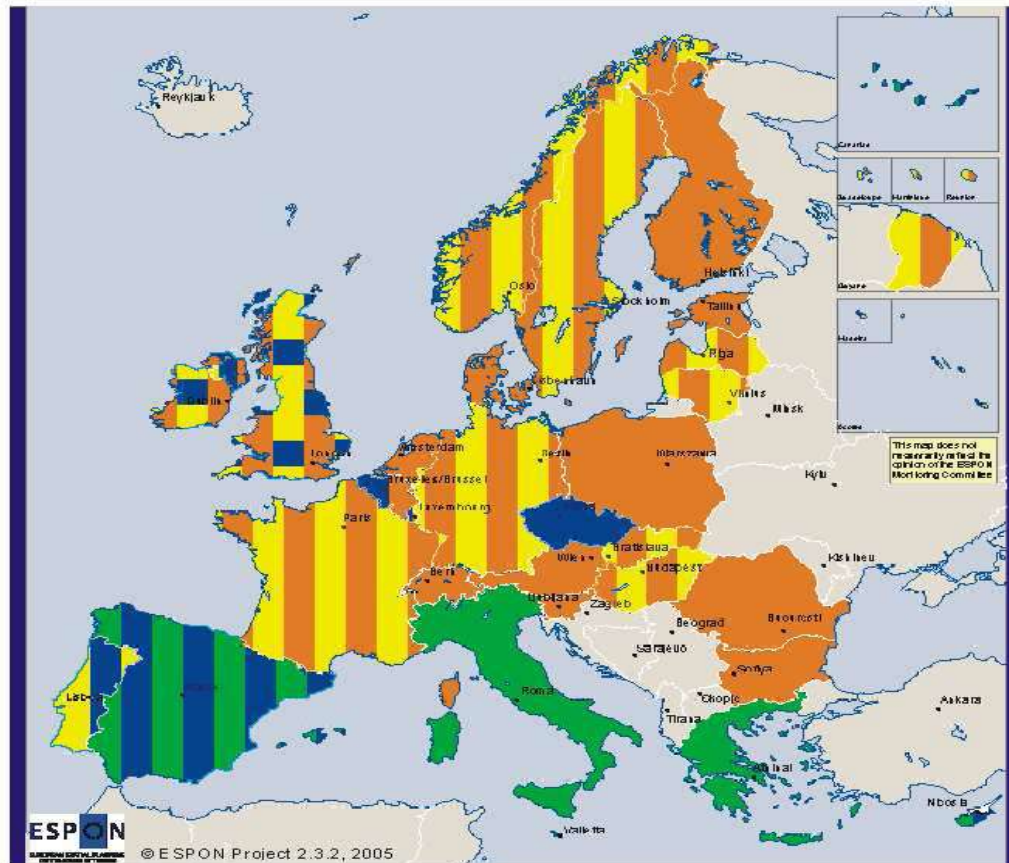
Οι φορείς και τα όργανα του Χωροταξικού σχεδιασμού

- Διαφέρει από χώρα σε χώρα γιατί συναρτάται από τη διοικητική/θεσμική οργάνωση κάθε χώρας, την φιλοσοφία του σχεδιασμού κ.λ.π
- Προτεραιότητα στην αποκέντρωση/επικουρικότητα φορέων χωροταξικού σχεδιασμού όλων των επιπέδων
- Οι Εθνικές, Περιφερειακές, Νομαρχιακές και Τοπικές Αρχές έχουν σχετικά διακριτές αρμοδιότητες στο Χωροταξικό σχεδιασμό.

Οι φορείς και τα όργανα του Χωροταξικού σχεδιασμού (2)

- Οι Εθνικές Αρχές διατυπώνουν τις κατευθύνσεις και εποπτεύουν την εφαρμογή του χωροταξικού σχεδιασμού
- Οι Περιφερειακές Αρχές έχουν την ευθύνη για τον χωροταξικό σχεδιασμό της περιφέρειάς τους και εποπτεύουν τις αρχές κατώτερου επιπέδου ως προς την εφαρμογή
- Οι τοπικές αρχές ενισχύουν τον ρόλο τους στον Πολεοδομικό σχεδιασμό στα πλαίσια των κατευθύνσεων του χωροταξικού σχεδιασμού.
- Η συμμετοχή, συνεργασία, και εταιρικότητα των φορέων εξασφαλίζεται με ειδικά όργανα

Βασικές κατευθύνσεις των Συστημάτων σχεδιασμού στην Ευρώπη

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

- Comprehensive Integrated approach
- Regional Economic approach
- Land Use planning
- Urbanism tradition